

۱- گزارش تحلیل وضعیت موجود در کشور:

در حال حاضر ساختار عملیاتی در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی به منظور اعتبار بخشی مراکز و برنامه های آموزش مهارتی و حرفه ای وجود ندارد. عموم سازمان ها، موسسات و مراکز و واحدهای غیردولتی که اقدام به برگزاری این نوع آموزش ها می نمایند مجوزی از سوی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ندارند. این در حالی است که سامانه تفصیلی در برخی از وزارتخانه ها و نهادها به خوبی شرح داده شده و سالهاست که به صورت عملیاتی حوزه آموزش های مهارتی و حرفه ای را در حیطه خود راهبری و نظارت می کنند.

به طور شاخص سازمان فنی و حرفه ای کشور زیر نظر وزارت کار، رفاه و امور اجتماعی شبکه گسترده ای از این نوع آموزشها را در کشور به مدد تعداد زیادی واحد زیر مجموعه اداره می نماید. هم اکنون بر روی تارنمای این سازمان انبوهی از استانداردهای مختلف مشاهده می شود و طبق فرآیندهای معین مراکز مجری از این سازمان مجوز لازم را برای ارائه آموزش های مهارتی و حرفه ای کسب می نمایند. حوزه عملکردی این سازمان بیشتر بر مخاطبان عام قرار داشته و آموزش های پیشرفته را شامل نمی شود. مثال دیگر دانشگاه جامع علمی - کاربردی زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است. دانشگاه جامع علمی و کاربردی با در اختیار داشتن نزدیک به ۲۰۰۰ زیر مجموعه در سراسر کشور سهم بزرگی در آموزش های حرفه ای و مهارتی در سطوح پیشرفته تر را دارا می باشد.

عدم ورود وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی در راهبری و نظارت نظامند این نوع آموزشها با مشکلات فراوانی همراه بوده است که از جمله آنها به موارد زیر می توان اشاره نمود.

- ✓ عدم وجود استانداردهای موسسه ای و برنامه ای در اجرای این آموزشها
- ✓ عدم کنترل کیفی در اجرای این برنامهها
- ✓ مشکل به رسمیت شناخته نشدن گواهینامه های حاصل از برنامهها
- ✓ ورود سایر نهادها ارگانها و بخش های دولتی و غیر دولتی در اجرای این برنامه ها بدون آنکه به لحاظ موقعیت تعریف شده سازمانی و جاهت و یا توانمندی لازم را برای این مهم داشته باشند.
- ✓ عدم گسترش هدفمند و برنامه محور آموزش های حرفه ای و مهارتی در نظام سلامت

گزارش روند تدوین ماموریت های ویژه در سند تحول آموزش در دانشگاه علوم پزشکی ایران

اعتباربخشی موسسات و بیمارستان های آموزشی

۲- بررسی وضعیت رشته در مقایسه با کشورهای منطقه:

۳- جمع بندی نقاط قوت و ضعف و فرصت ها و تهدیدها:

اجرای نظام اعتبار بخشی آموزش های مهارتی و حرفه ای در نظام سلامت از نقاط متعدد قوت و ضعف درونی و نیز فرصت ها و تهدیدهای خارجی برخوردار است که در زیر به اختصار به آنها اشاره می شود.

نقاط قوت

- ✓ توجه ویژه دست اندرکاران ارشد نظام سلامت به اجرای نظام اعتبار بخشی
- ✓ تصویب اساسنامه آموزش های مهارتی و حرفه ای در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- ✓ قراردادن نظام اعتبار بخشی آموزش های مهارتی و حرفه ای در سند تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی
- ✓ حمایت قوی اسناد بالا دستی نظام جمهوری اسلامی ایران از اجرای آموزش های مهارتی و حرفه ای

نقاط ضعف

- ✓ عدم وجود تشکیلات ستادی در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی برای راهبری این آموزش ها
- ✓ عدم وجود اعتبار و بودجه معین بر حمایت از گسترش این آموزش ها
- ✓ محدودیت های موجود سازمان برنامه و بودجه در ایجاد تشکیلات جدید و ایجاد پست های سازمانی در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و نیز دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران به عنوان دانشگاه

مجری

کلان منطقه ده آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور

گزارش روند تدوین ماموریت های ویژه در سند تحول آموزش در دانشگاه علوم پزشکی ایران

اعتباربخشی موسسات و بیمارستان های آموزشی

فرصت ها

- ✓ انگیزه بسیار زیاد نهادهای و سازمان های نیمه دولتی و غیر دولتی و شرکت های دانش بنیان برای مشارکت
- ✓ تمایل زیاد مخاطبین عام و نیز دانش آموختگان نظام سلامت برای شرکت در این دوره ها و دریافت گواهی
- ✓ درآمدزایی و خلق ثروت
- ✓ امکان جلب حمایت های احتمالی دستگاه ها و نهادهای خارجی از نظام اعتبار بخشی به دلیل نقش موثر این برنامه ها در کارآفرینی و بازدهی سریع آنها

تهدیدها

- ✓ ایجاد مفسده در اخذ مجوز فعالیت توسط مراکز مجری بها انگیزه انتفاع مالی
- ✓ دشواری پایش بر روی مراکز و برنامه ها به دلیل گستردگی آنها
- ✓ تداخلات رشته ای در میان ذینفعان
- ✓ کندی رشد نظام اعتبار بخشی و ظرفیت های آن در مقایسه با فشار نیاز های فوری و گسترده جامعه

شناسایی دانشگاه ها و دست اندرکاران غیردانشگاهی کشور فعال در عرصه مربوط

هم اکنون مراکز دانشگاهی و غیر دانشگاهی متعدد به طور غیر رسمی در اجرای این برنامه ها به طور محدود و پراکنده عمل می نمایند.

شاید گسترده ترین مثال اجرای این برنامه ها آموزش کمک پرستار (کمک بهیار) بوده که با حمایت معاونت

کلان منطقه ده آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور

گزارش روند تدوین ماموریت های ویژه در سند تحول آموزش در دانشگاه علوم پزشکی ایران

اعتباربخشی موسسات و بیمارستان های آموزشی

پرستاری وزارت متبوع و توسط سازمان نظام پرستاری برخی دانشگاهها، جهاد دانشگاهی و به طور غیر رسمی نهادهای دیگر در حال اجرا می باشد. با این وجود می توان گفت مجموعه آموزش های مهارتی و حرفه ای در نظام سلامت سامان نداشته و به صورت اتفاقی و غیر هدفمند ارائه می شود. مطابق اساسنامه آموزش های حرفه ای و مهارتی که مصوب معاونت آموزشی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی است مراکز زیر مشروط به اخذ مجوز از اداره کل آموزش مداوم جامعه پزشکی می توانند به عنوان مراکز مجری فعالیت نمایند:

- ✓ کلیه دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی دارای مجوز شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی
- ✓ انجمن های علمی مصوب کمیسیون انجمن های علمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ✓ مؤسسات آموزش های مهارتی و حرفه ای غیردولتی در حوزه سلامت که تحت اعتبار بخشی قرار گرفته اند.
- ✓ مؤسسات، سازمان ها و مراکز آموزشی دولتی غیروابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ✓ شرکت های دانش بنیان

۴- شناسایی دانشگاه ها و دست اندرکاران غیردانشگاهی کشور فعال در عرصه مربوط:

- ✓ انجمن های علمی مصوب کمیسیون انجمن های علمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ✓ مؤسسات آموزش های مهارتی و حرفه ای غیردولتی در حوزه سلامت که تحت اعتبار بخشی قرار گرفته اند.
- ✓ مؤسسات، سازمان ها و مراکز آموزشی دولتی غیروابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ✓ شرکت های دانش بنیان

گزارش روند تدوین ماموریت های ویژه در سند تحول آموزش در دانشگاه علوم پزشکی ایران

اعتباربخشی موسسات و بیمارستان های آموزشی

۵- دست اندر کاران تهیه سند:

✓ آقای دکتر کامران سلطانی عربشاهی معاون آموزشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

ایران

✓ آقای دکتر علی بیداری مدیر کل آموزش مداوم جامعه پزشکی

✓ آقای عباس تاجفر دبیر آموزش مداوم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

۶- نحوه جلب مشارکت دست اندر کاران در تهیه سند:

۷- تعیین افق آینده:

مراکز و برنامه های آموزش های مهارتی و حرفه ای تحت نظام اعتبار بخشی و استانداردهای لازم اقدام به تربیت نیروی انسانی کارآمد در حوزه های مختلف نظام سلامت خواهند نمود و از این راه نیاز کشور در بهره مندی از

کلان منطقه ده آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور

گزارش روند تدوین ماموریت های ویژه در سند تحول آموزش در دانشگاه علوم پزشکی ایران

اعتباربخشی موسسات و بیمارستان های آموزشی

خدمات کیفی سلامت مرتفع خواهد نمود. جمهوری اسلامی ایران کشور ممتاز منطقه در ارائه آموزش های حرفه ای و مهارتی سلامت خواهد بود.

۸- ملزومات تحقق افق آینده:

- ✓ التزام عملی به فعالیت مراکز مجری تحت نظام اعتبار بخشی
- ✓ سیاست واحد و مستمر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در پاسداری از ارکان نظام اعتبار بخشی
- ✓ تهیه قوانین، مقررات و ضوابط لازم برای شکل دادن به فرآیندها و تثبیت آنها
- ✓ جهت گیری به سمت ارائه آموزش های تقاضا محور (مطابق با برآورد نیازهای جامعه) در مقابل آموزش های عرضه محور (مطابق با تمایل مراکز مجری)

گزارش روند تدوین ماموریت های ویژه در سند تحول آموزش در دانشگاه علوم پزشکی ایران

اعتباربخشی موسسات و بیمارستان های آموزشی

ترجمان ماموریت محوله

الف: تشکیل نهاد ارشد سیاست گذار در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با عنوان «شورای عالی آموزش های مهارتی و حرفه ای» با شرح وظایف زیر:

- ✓ تدوین و تصویب سیاست های کلی آموزش های مهارتی و حرفه ای
- ✓ تصویب آیین نامه نحوه تعیین شهریه برنامه های آموزش های مهارتی و حرفه ای در حوزه سلامت پیشنهاد شده توسط کمیسیون آموزش های مهارتی و حرفه ای
- ✓ تصویب آیین نامه های اعتباربخشی مراکز و برنامه های آموزشی مهارتی و حرفه ای در حوزه سلامت پیشنهاد شده توسط کمیسیون آموزش های مهارتی و حرفه ای

ب: تشکیل اداره ستادی تحت عنوان **ادراه «آموزش های مهارتی و حرفه ای زیر نظر اداره کل آموزش مداوم جامعه پزشکی» که همکاری با دانشگاه علوم پزشکی ایران دارای شرح وظایف زیر می باشد:**

- ✓ تهیه پیش نویس استانداردهای مراکز و برنامه های آموزشی مهارتی و حرفه ای و ارائه آن به کمیسیون
- ✓ بررسی و اظهار نظر تخصصی در خصوص سرفصل ها و موضوعات ارجاع شده از کمیسیون
- ✓ پیشنهاد عناوین برنامه های آموزشی مهارتی و حرفه ای و تدوین دوره های آموزشی مربوطه (Course Plan) بر اساس ضوابط تعیین شده توسط کمیسیون
- ✓ تدوین دستورالعمل ها و ضوابط اجرای برنامه ها از نظر شرایط فراگیران، مدرسین و فضای آموزشی مورد نیاز و ارائه آن به کمیسیون
- ✓ برنامه ریزی برای جمع آوری ادواری اطلاعات از مراکز مجری آموزش های مهارتی و حرفه ای در حوزه سلامت و پایش عملکرد آنها

کلان منطقه ده آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور

گزارش روند تدوین ماموریت های ویژه در سند تحول آموزش در دانشگاه علوم پزشکی ایران

اعتباربخشی موسسات و بیمارستان های آموزشی

- ✓ بررسی درخواست کسب مجوز مراکز متقاضی ارائه برنامه های آموزش های مهارتی و حرفه ای و ارائه پیشنهاد به کمیسیون
- ✓ بررسی ارجاعات ، مکاتبات و شکایات مربوطه
- ✓ به روزرسانی سامانه جامع آموزش های مهارتی و حرفه ای سلامت و مدیریت اطلاعات آن
- ✓ نظارت بر حسن عملکرد مراکز و اجرای برنامه های آموزشی مهارتی و حرفه ای در حوزه سلامت
- ✓ پشتیبانی کارشناسی و علمی و بهینه سازی فرآیندهای مؤثر در تصمیم گیری کمیسیون و اداره آموزش های مهارتی و حرفه ای

ج: تشکیل کمیسیون معین شورای عالی آموزش های مهارتی و حرفه ای تحت عنوان «کمیسیون

آموزش های مهارتی و حرفه ای».

- ✓ این کمیسیون نقش تسریع در انجام امور را بر عهده داشته و به این منظور اختیاراتی از شورای عالی آموزش های مهارتی و حرفه ای دریافت می کند
- ✓ شرح وظایف کمیسیون به شرح زیر خواهد بود:
- ✓ تدوین و بازنگری ادواری آیین نامه اعتباربخشی مراکز و برنامه های آموزش های مهارتی و حرفه ای در حوزه سلامت و پیشنهاد آن به شورای عالی برای تصویب
- ✓ بررسی گزارشات کارشناسی اداره آموزش های مهارتی و حرفه ای از مراکز آموزش های مهارتی و حرفه ای در حوزه سلامت و تصمیم گیری در مورد وضعیت صدور مجوز مربوطه (تاسیس، تعلیق و یا لغو مجوز) در خصوص مراکز و برنامه ها
- ✓ تصویب موضوعات مشمول آموزش های مهارتی و حرفه ای در حوزه سلامت
- ✓ تصویب استانداردهای مراکز و برنامه های مهارتی و حرفه ای

کلان منطقه ده آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور

گزارش روند تدوین ماموریت های ویژه در سند تحول آموزش در دانشگاه علوم پزشکی ایران

اعتباربخشی موسسات و بیمارستان های آموزشی

✓ بازنگری و تدوین پیشنویس آیین نامه تعیین شهریه آموزش های مهارتی و حرفه ای در حوزه سلامت و پیشنهاد آن به شورای عالی برای تصویب

✓ تعیین احراز صلاحیت مؤسسين مراکز مجری آموزش های مهارتی و حرفه ای
نظر به اینکه دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران واحد مجری مأمور از سوی معاونت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در حوزه اعتبار بخشی آموزش های مهارتی و حرفه ای است ضروری است تا پس از مذاکره و هماهنگی با اداره کل آموزش مداوم جامعه پزشکی برخی از مسئولیت های شمرده شده در فوق را برعهده داشته یا در آنها مشارکت نماید.

د: تشکیل سامانه آموزش های مهارتی و حرفه ای

این سامانه که در اداره کل آموزش مداوم جامعه پزشکی راه اندازی می شود وظایف زیر را بر عهده خواهد داشت:

- ✓ تشکیل بانک اطلاعاتی از استاندارد برنامه ها، مراکز مجری، ضوابط و آیین نامه ها
- ✓ ایجاد امکان ثبت تقاضا از مراکز متقاضی
- ✓ ایجاد امکان ثبت تقاضا از فراگیران و مخاطبان برنامه ها
- ✓ برقراری ارتباط و مکاتبات بین حوزه ستادی دانشگاه علوم پزشکی ایران و مراکز مجری
- ✓ ارائه اطلاعات به متقاضیان شرکت در برنامه ها برای کمک به تصمیم گیری در انتخاب مرکز و برنامه مورد نظر

ه: تشکیل ستاد آموزش های مهارتی و حرفه ای در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

گزارش روند تدوین ماموریت های ویژه در سند تحول آموزش در دانشگاه علوم پزشکی ایران

اعتباربخشی موسسات و بیمارستان های آموزشی

این ستاد با همکاری و هماهنگی اداره کل آموزش مداوم و جامعه پزشکی و کمیسیون آموزش های مهارتی و حرفه ای وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مجری همکار در اجرای نظام اعتبار بخشی خواهد بود.

و: انجام مراحل مختلف نظام اعتبار بخشی مراکز مجری

این مراحل به ترتیب عبارتند از:

- ✓ طراحی و استقرار ساختار اعتباربخشی
- ✓ تدوین و اعلام استانداردهای اعتباربخشی
- ✓ انجام ارزیابی درونی توسط مراکز ارائه کننده برنامه و تکمیل پرسشنامه های اولیه
- ✓ جمع آوری اطلاعات از مرکز ارائه کننده برنامه و تهیه گزارش
- ✓ ارائه گزارش به پانل تخصصی تصمیم گیرنده
- ✓ تصمیم گیری نهایی و صدور حکم توسط پانل تخصصی
- ✓ تنفیذ احکام در مرجع ذیصلاح و ابلاغ به مراکز مربوطه

اهداف طرح

در طی دو سال اول اجرای برنامه انتظار می رود اهداف زیر محقق گردد:

- ✓ ایجاد زیر ساختهای لازم برای اجرای طرح مشتمل بر بندهای «الف»، «ب»، «ج»، «د» و «ه» که در بخش ترجمان ماموریت محوله آمده است.
 - ✓ تهیه مقررات و آیین نامه های اجرایی نظام اعتبار بخشی
 - ✓ تهیه حداقل ۵۰ استاندارد مراکز مجری و برنامه ها
- کلان منطقه ده آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور

گزارش روند تدوین ماموریت های ویژه در سند تحول آموزش در دانشگاه علوم پزشکی ایران

اعتباربخشی موسسات و بیمارستان های آموزشی

- ✓ اعتبار بخشی حداقل یکصد مراکز مجری و ارائه مجوز
- ✓ اعطای گواهینامه برای حداقل یک هزار شرکت کننده

شاخص های پایش:

- ✓ زیرساخت های ایجاد شده بر اساس تعداد
- ✓ تعداد آیین نامه ها و مقررات تصویب شده (بر اساس تعداد)
- ✓ تعداد استانداردهای تصویب شده (بر اساس تعداد)
- ✓ تعداد مجوزهای صادر شده برای مراکز مجری
- ✓ تعداد گواهی صادر شده برای شرکت کنندگان در برنامه ها

کلان منطقه ده آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور